

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

SiV@eduskunta.fi

Suomen Muusikkojen Liitto ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 43/2022 vp) sekä hallituksen esityksen HE 43/2022 täydentämisestä (HE 313/2022 vp)

Muusikkojen liitto kiittää mahdollisuudesta lausua tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä ja saattaa eduskunnan sivistysvaliokunnan tietoon kohteliaimmin seuraavat näkökohdat:

Sääntelyn tasapainoinen toteutuminen

Tasapainoisen esityskokonaisuuden rakentaminen on haastavaa kun immateriaalioikeussääntelyn on yli päättään vaikea pysytellä teknologian ja verkon kehityksen mukana. Tasapaino ei ole absoluuttinen vaan pikemminkin poliittinen modaliteetti.

Tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden kannalta toivottiin että heidän neuvotteluasemaansa olisi direktiivin tarkoittamalla tavalla vahvistettu enemmän kuin esityksessä on nyt tehty. Nämä näkökohdat on tuotu esille aiemmissa lausunnoissa, sekä Muusikkojen liiton että mm. Tekijäfoorumin toimesta. Tämä näkökulma on ollut vahvasti esillä myös muiden tekijä- ja esittäjäjärjestöjen kannanotoissa. Tämä implementointiin jäämässä oleva vaje suuntaa tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden odotukset seuraavaan lainuudistuskierrökseen, joka toivottavasti käynnistyy kohtuullisen pian tämän lainsäädännön tultua valmiiksi. Muusikkojen liitto liputtaa tältä osin vahvasti luovuttamattoman korvausoikeuden puolesta suoratoistopalvelujen osalta, mikä mahdollistaisi kohtuullisemman tulonjaon näissä maailman käytetyimmissä sisältöpalveluissa. Tällainen korvausoikeus on jo toteutettu eräissä EU-maissa.

Tekijän hyvitysvelvollisuus perusteettomasta estosta tai poistosta (TekL 55 j § 1 mom)

Esityksen mukaan palveluntarjoajalla ja palvelun käyttäjällä olisi oikeus saada tekijältä kohtuullinen hyvitys teoksen käytön perusteettomasta estosta tai teoksen poistosta ilman tekijänoikeuslakiin perustuvaa syytä. Hyvityskonstruktio ei perustu direktiiviin, eikä esitystä perustella hallituksen esityksessä. Kyseessä olisi tuottamuksesta riippumaton hyvitysvelvollisuus normaalin vahingonkorvausvastuun ja esityksen 55 k § 3 momenttiin sisältyvän erityisen vahingonkorvaussäännöksen lisäksi.

Tekijän hyvitysvelvollisuus muuttaisi olennaisesti direktiivin mukaista oikeuksien tasapainoa tekijöiden kannalta epäedullisesti, eikä se noudattaisi EU-tuomioistuimen linjausta oikeuksien tasapainosta. Esitetty hyvitysvelvollisuus ja 55 j § tulee poistaa.

Palveluntarjoajan vastuun peruste (TekL 55 b § 1 mom)

Kun palveluntarjoaja antaa yleisölle pääsyn käyttäjien palveluun lataamaan suojattuun aineistoon, kyse on direktiivin 17 artiklan 1-kohdan mukaisesta yleisölle välittämisestä tai yleisön saataville saattamisesta. Esityksen 55 b § 1 momentissa ei kuitenkaan mainita yleisön saataviin saattamista, ja siinä puhutaan vain ns. on demand -sisällöistä, mikä jättäisi palveluntarjoajan vastuun ulkopuolelle palveluun suorana striimattavat sisällöt.

Jotta Suomen laki olisi tosiasiallisesti sopusoinnussa direktiivin kanssa, olisi välttämätöntä käyttää yhdenmukaista käsitteistöä.

Korvausoikeus opetus- ja tutkimuskäytöstä (TekL 14 § 1 mom ja TekL 14a §)

Täydentävässä esityksessä 313/2022 on tekijän korvausoikeus poistettu, kun teoksia käytetään opetuksen havainnollistamiseksi TekL 14 a §:n mukaisen rajoituksen nojalla. Tekijät ovat jo rajoitussääntelyn johdosta menettäneet mahdollisuuden määrätä teostensa käytöstä. Korvausoikeuden poistaminen heikentäisi tekijöiden asemaa entisestään.

Direktiivissä jäsenvaltioille annetaan nimenomaisesti mahdollisuus säätää tekijöille korvaus teoksen rajoitukseen perustuvasta käytöstä. Esitämme, että hallituksen esitykseen 43/2022 sisältynyt korvausoikeus tekijöille palautetaan.

Verkkolähetysdirektiivin voimaansaattaminen (TekL 25 h § 1 mom ja 64 b §)

Hallituksen esitys on edelleenlähettämisen osalta teknologianeutraali ja direktiivin mukainen, kun lähtökohtana on oikeuksien hankkiminen pohjoismaisen käytännön mukaisesti sopimuslisenssillä.

Rajat ylittävien radion ja television oheispalveluiden sääntely on toteutettu Tekijäl 64 b §:n osalta verkkolähetysdirektiivin mukaisesti.

Aikataulu

Esitysten kokonaisuus on monisyinen ja monimutkainenkin, mikä lienee kuitenkin enemmän sääntö kuin poikkeus nykyaikaisessa lainsäädäntötyössä. Kannustamme poliittiseen rohkeuteen tehdä tarvittavat lainsäädäntötoimet vielä tämän hallituskauden aikana. Riippumatta siitä millaisia sanktioita Suomea kenties uhkaa jos voimaansaattaminen vielä viivästyy, kaikkien etu on päästä direktiivin voimaan saattamisessa viimein maaliin.

Helsingissä, 8.1.2023

Suomen Muusikkojen Liitto ry

Ahti Vanttinen
puheenjohtaja